

KVINNO

Bulletinen

Nr 3/94
Årgång 24
Pris 40 kr

Danska kvinnoröster om EU
Sexualmoral förr och nu

Hermafroditer & sedlighetsnuckor

AV SI FELICETTI

Vi som var med i Grupp 8 under sjuttioalet minns Hjärdis Levin som en drivande kraft mot det sexuella förtrycket. De där åren innebar för många av oss en frigörelsekamp mot gamla insnöade värderingar. Även om hippierörelsen med sitt "make love, not war" inte var så stark i Sverige som i USA, började vi även här ta för oss av den sexuella friheten. Men det skedde inte på kvinnans villkor, hävdade Hjärdis alltid.

Hjärdis Levin skrev boken *Tes- tiklarnas herravälde*, i slutet av 1980-talet. Hon var länge forskarstuderande vid Stockholms universitet men först vid Umeå universitet på avdelningen för historisk demografi vid Historiska institutionen mötte hon full förståelse för sitt ämne. Hon har studerat den s k sedlighetsdebat- ten runt sekelskiftet 1900 och undersökt hur de nya och omväl- vande sexualpolitiska idéer som då fördes fram bemöttes av fem-

inister och mer eller mindre framstegsvänliga män. Hennes avhandling i detta viktiga ämne heter *Masken uti rosen*.

Preventivmedel, fanns det så- dana? kanske någon undrar. Jo, redan på 1800-talet fanns det både kondomer och pessar och det var propagandan för dessa som förbjöds i 1910 års lag. Inte förrän 1938 avskaffades preven- tivlagen och först på 60-talet kom pillret, det första säkra preventiv- medlet för kvinnor. Därutöver fanns förstås och har väl alltid funnits metoder som avbrutet samlag (coitus interruptus) och rytmmetoden. Kondomer kalla- des för övrigt för fransoser.

Det är ordentliga råsoapar som Hjärdis delar ut i sin avhandling. Hon namnger många fiender till kvinnornas kamp för egen sexua- litet. August Strindberg kallade de kvinnliga preventivmedelsmot- ståndarna för hermafroditer, och socialdemokraten Hinke Berge- gren, som ansåg avhållsamhet vara skadlig, kallade dem för sed- lighetsnuckor.

Hjärdis Levin utvecklar sina idéer vidare i artikeln som följer. Jag kan rekommendera den här boken som studiehandbok; det är svårt att på egen hand ta in och förstå all den information som boken ger och ämnet är som sagt mycket viktigt. ■

"...nymalthusianismen är tvåbarnssyste- met satt i teori... Detta system ligger... i luften för närvarande. Ty det gömmer sig uti varje långt hunnen civilisation såsom masken uti rosen."

Professor Pontus Fahlbeck 1902

Hjärdis på Sveavägen i Stockholm. Foto: Birgitta Lagerström